GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 57.

W Srodę Dnia 17. Lipca 1805.

Z Wiednia d. 10. Lipca.

Zasłużony Kardynał arcybiskup Ołomuniecki Antoni Teodor S. p. rzym. hrabia Colleredo, któremu z trudnością przychodzi dla podeszłego wieku i osłabionego zdrowia odbywać pasterskie obowiązki, któremi się przez 28 lat z rzadką gorliwością trudni, uprâszał wspolnie z kapitułą J. C. K. Apost. Mci o nayłaskawsze pozwolenie obrania następcy. Katedra ta, która przez niezachwianą przychylność do Nayiaśnieyszego panuiącego Domu w naykrytycznieyszych czasach, zasłużyła sobie na chwalebne imie *wierney*, i w rzędzie swoich Xżąt biskupow liczy trzech przodkow Nayiaśnieyszego Cesarskiego Domu (Arcy Xcia Leopolda Wilhelma W. Mistrza zakonu Teutońskiego, biskupa Halberstadtu, Bremy, Passawy, Wrocławskiego i Strazburskiego, sławnego z czynow swoich wczasie 30 letniey woyny i iako jeneralnego rządcy Niderlandow, i Karola Józefa W. Mistrza zakonu Teutońskiego, biskupa Passawy synow Cesarzow Ferdynanda III. i IV. tudzież Karola Lotaryńskiego, Elektora Trewirskiego, W. Przeora Kastyliyskiego, biskupa Osnabruckiego, syna oswobodziciela Wiednia i zdobywcy na nowo Węgier i Siedmiogrodzkiey ziemi, Xcia Karola Leopolda) — ma iedna w całym Cesarstwie prawo obierania swoich arcybiskupow. Do prozby o wykonanie tego prawa dołączyła kapituła pokorne życzenie, aby Nayłaskawszy nasz Monarcha pozwolił obrać koadiutorem Brata swego Arcy Xcia Jmci Rudolfa Jana, który postanowił był dawniey poświęcić się stanowi duchownemu. J. C. K. Apost. Mość raczył nayłaskawiey przychylić się do tego życzenia, i Arcy Xżę Jmć Rudolf odebrawszy pierwsze święcenia od Xcia arcybiskupa Wiedeńskiego hrabi Hohenwarta, został d. 30 Marca kanonikiem rzeczoney arcybiskupiey katedry obrany. Gdy potem Jego Swiątobliwość Pius VII. uprzątnął wydaną pod d. 27 r. b. brewe przeszkodę do obięcia wysokiey dostoyności w kościele dla młodego wieku Arcy Xcia Jmci, wyznaczony został dzień elekcyi na 24 Czerwca, i Król. Czeski i Austryacki W. kanclerz, Aloyzy hrabia Ugarte, ziechał iako Monarchiczny kommissarz do Ołomuńca, został Arcy Xżę Jmć Rudolf w rzeczonym dniu z wykłemi kościelnemi obrzędami i zwyczaiami o godzinie 11 przed południem iednomyślnie koadiutorem arcybiskupstwa Ołomunieckiego obrany i z pociechą wszystkich ogłoszony.

J. C. K. Rzymska Mość raczył zasłużonego Ces.-Czeskiey kamery assessora, Igna-

cego Fryderyka de Grubem, wraz z dwiema iego bracmi, z których starszy iest sufraganem i officyałem w Osnabruku, a młodszy appelacyynym Hessen-darmstadzkim radcą, wynieść nayłaskawiey do godności barona Rzeszy.

J. C. K. Apost. Mość raczył Antoniego Krzyształowicza przez wzgląd na iego w bywszey poborcy służbie pilne, gorliwe i rzetelne zasługi, tudzież okazywaną zawsze iako posiadacz dóbr przychylność, wynieść nayłaskawiey z przydomkiem Turbia z całem iego potomstwem do szlachectwa galicyyskiego.

Z Brynu d. 9. Lipca.

Pod d. 10 p. m. donoszą z Konstantynopola: że iak tylko francuzki gabinetowy sekretarz i pierwszy tłómacz P. Jaubert odebrał od Porty odpowiedź na przywieziony list i paszporty, wyiechał na początku Czerwca przez Warnę, Bukarest i Wiedeń na powrot do Francyi.

Ze wszystkich prowincyy tureckiego państwa nadchodzą zaspokoiaiące doniesienia, wyiąwszy Egipt: ciągle trwaią tam zaburzenia od oddalenia się Anglikow, których winę naywięcey Albańczykom przypisuią; ci bowiem właściwie uważani bydź powinni iako posiłkowe woysko Porty, lecz raz przychylaią się do strony Beiow, drugi raz do strony ludu, który potem uciemiężaią. Wyznaczony od porty rządca Egiptu, Hurszid basza, donosi iey, iż dowodzca Albańczykow Seid Mehmed Aly wypowiedział teraz iemu i Porcie z powodu zatrzymanego żołdu posłuszeństwo, i obrocił przeciw niemu i W. Sułtana woysku swoy oręż, i przymusił go, iako słabszą stronę, zamknąć się z wszystkim ludem w twierdzy kairskiey, gdzie dotąd się znaydował. Daley donosi tenże, iż Elfi bey pociągnął z znacznym korpusem około Rozety do Alexandryi w celu opanowania tego miasta; ponawia zatem swoią prozbę o spieszne posiłki, iako też, aby Albańczykom wypłacony został żołd i rozpuszczonemi byli, gdyż inaczey mogą nayokropnieysze skutki, a nawet utrata Egiptu nastąpić. Na odebrane przełożenie od Hurszida baszy złożył W. Sułtan natychmiast dywan, pod czas którego przekonali się ministrowie o rzetelności żądań Hurszid baszy i radzili W. Sułtanowi, aby natychmiast uczynił zadosyć iego prozbie. Jakoż nowy kapitan basza odebrał wyraźny rozkaz, aby niezwłocznie popłynął z przygotowanym iuż woyskiem i okrętami na pomoc Hurszidowi baszy, i zapewnił go, że w krótce znacznieysze nadeydą posiłki. Kapitan basza przygotował zaraz 3 liniiowe okręty, 4 fregaty, 2 korwety i wiele przewozowych statkow z znaczną artyleryą i ammunicyą, wziął na okręty 500 artylerystow i [illegible] regularnego woyska i miał d. 10 Czerwca na mieysce swoiego przeznaczenie odpłynąć.

Gazeta tuteysza przywodzi następuiący wypis z podroży do wschodnich Indyy portugalskiego wędrownika Mendez Pinto: —— Iż gdy w roku 1545 towarzyszył posłowi Króla Bramy do innego monarchy Calamenham (panem świata) zwanego, odwiedził pagodę Timagogo (tysiąc Bożyszczy) przezwaną. Około świątyni znaydowało się 6 pięknych ulic, w których wisiało bardzo wiele wag na miedzianych drągach. Na tych wagach zwykli się byli pobożni pielgrzymi ważyć dla otrzymania odpuszczenia swoich grzechow. Przeciwna szala, którą każdy napełnić musiał, miała związek z iego przestępstwem. I tak kto zbytkował w iedzeniu i piciu, ważył się z miodem; kto lubieżne i miękkie życie prowadził, z pierzem i bawełną; kto był wyniosłym, z miotłami i gnoiem, &c. — O gdy-

być przy teraźnieyszey drożyznie w Europie znalazła się podobna waga, a przekupnie zbożowi otworzyli swoie wory mąki i zechcieli się z niemi ważyć, od iednego razu zaradzonoby nędzy!

Z Petersburga d. 21. *Czerwca.*

Flota kronsztadska będzie na zwykłe coroczne ćwiczenia i krążenie po baltyckim morzu uzbroiona.

Hrabia Pahlen, którego fałszywe wieści do wieczności przeniosły, znayduie się w zupełnym zdrowiu.

Jenerał major Klinger oczekiwany tu iest w tych dniach z Dorpatu, gdzie obowiązany iest iako kurator odwiedzać corocznie tamteyszą szkołę główną.

Jmperator Jmć zaiął iuż letni pałac w Kamienio Ostrowie.

Przybył tu Arthur Joung; odprawi on przez kray rossyyski ekonomiczno-statystyczną podróż, która rok ma trwać. Jest tu z uszanowaniem przyymowany.

Szambelan Nowosilcow wyiechał ztąd do Francyi zaraz po przybyciu gońca z nader przyiemnemi listami.

Na d. 7 t. m. wysłano ztąd pierwszą część podarunkow przeznaczonych dla Cesarza Chińskiego, to iest 11 zwierciadeł nadzwyczayney wielkości i piękności, tudzież kilka sztuk rzadkich futer. Podarunki te szacowane są do 100,000 rubli,

Z Paryża d. 26. *Czerwca,*

Cesarz Jmć nie powroci tu przed 6 tygodniami. Onegday był oczekiwany w Genui; iak zaś długo tam zabawi lub którą obroci się drogą ieszcze niewiadomo.

Pogłoska, iakoby połączona flota opanowała Trinidadę i ztamtąd przeciw Jamaice popłynęła, nie zprawdza się dotąd żadnem urzędowem doniesieniem. Niektórzy iuż nawet o tem powątpiewaią. Że zaś dotąd utrzymuie się taiemnica o przeznaczeniu naszey tulońskiey floty, nie iest nic dziwnego przy składzie teraźnieyszego rządu naszego i przy geniuszu, który wszystkim kieruie. Były Cesarzowi 4 plany względem przeznaczenia tulońskiey floty podane, która miała bydź zawsze na długi czas w żywność opatrzona. Z tych odrzucił 3 i spalił, a wybrany przez siebie posłał do wykonania do Tulonu, tak iż nayzaufańsze osoby nie wiedziały który plan J. C. Mość wybrał.

Pisma tuteysze ponawiaią znowu pogłoskę, iż Rzplta raguzańska dostanie się Austryi.

Radca stanu Bigot Preamenen urządza teraz sądownictwo w Genui, gdzie także arcy podskarbi przyiechał.

Cesarz przyiechał d. 17 w wieczor do Mantui. Spodziewany był ieszcze rano; wiele mieszkańcow wyszło zaraz z rana na przeciw niemu za bramę S. Jerzego, i pomimo tęgiego deszcza cały dzień na niego czekali, i okrzykami radości powitali. Cesarzowa przybyła tegoż dnia o 4 godzinie po południu do Mantui i z równym zapałem była przyięta. D. 18 o godzinie 4 z rana iuż Cesarz oglądał konno nakazane przez siebie roboty około twierdzy. W wieczor znaydował się z Cesarzową na teatrze, na którym dana była sztuka *Egerya Metastazego*, potem zaszczycili oboie obecnością swoią dany bal w redutowey sali. D. 19 o godz. 3 z rana iuż znowu objeżdżał konno fortyfikacye. D. 20 wyiechała Cesarzowa do Bononii, a Cesarz nazaiutrz tamże się udał. D. 20 rozdał Cesarz tameyszym officyerom ozdoby legii honorowey. Mantua była pod czas bawienia tam Cesarstwa Jchmość co wieczor oświecona.

Minister woienny Berthier iuż tu z Włoch powrocił, i wkrotce ma się nad brzegi udać. Marszałek Lannes przyiechał tu także z Me-

dyolanu, i ma, iak mowią, obiąć dowodztwo nad iedną armiią do wylądowania do Anglii przeznaczoną

Hiszpańska eskadra z Kartageny wyszła d. 8 t. m. powtornie na morze.

Korsarz Hoob z Marſylii zabrał pod afrykańskiemi brzegami bogaty angielski okręt i do Montevideo go zaprowadził.

Proroctwa Noſtradamusa w 16 wieku wyydą tu wkrotce z obiaśnieniami. Wydawca ich utrzymuie, że iuż na ow czas przepowiedział wſtąpienie na tron cesarski Napoleona Wielkiego.

Podrożny ieden przybyły na auſtryackim okręcie d. 17 Czerwca z Wyspy Francuzkiey do Kadyxu, a wypłynął ſtamtąd d. 9 Marca, przywiozł naſtępuiące wiadomości:

" Kontra admirał Linois zabrał nieprzyiacielowi 35 okrętow kupieckich, z których 10 zbogatym ładunkiem należały do kompanii indyyskiey, i gotował ſię do zadania większego ciosu angielskiemu handlowi w wschodnich Indyach. Miano tam wiadomości z Indyow do mieſiąca Stycznia: od Grudnia porażeni byli Anglicy kilkokrotnie przy Delhi, chociaż Holkar nie mogł tego miaſta opanować; ale dowiedziawszy ſię o wybuchłey woynie miedzy Francyą i Angliią, poſtanowił korzyſtać z tego zdarzenia i żywo swoie działania popiera. Uciśnieni Indyanie wszędzie łączą ſię do niego, gdzie tylko mogą bez niebezpieczeńſtwa okazać swoią nienawiść przeciw obcemu panowaniu. Woyska angielskie nie wyſtarczaią do obrony niezmierney przeſtrzeni podbitych okolic; przymuszeni więc byli zaciągać Seapoiow i Marattow, lecz tym nie mogą zupełnie zaufać. Holkar odniosł znaczne zwycięztwo nad naszemi nieprzyiacielmi, i rachuią ſtratę Anglikow do 5000 ludzi. Tenże podrożny zapewnia, iż d. 24 Kwietnia widział około wysp Kanaryyskich 25 żaglow, które rozumie bydź połączoną flotą, i obracały bieg swoy ku zachodnim Indyom. (Do 24 Kwietnia znaydowała ſię iuż połączona flota od wyyścia z Kadyxu 14 dni na morzu; mogła tam bydź widzianą, iednak wszyſtkie te doniesienia nie są urzędowe.) — Na wyspie Kuba dowiedziano ſię na końcu Stycznia o wybuchłey woynie między Hiszpaniią i Angliią, i tym sposobem uratowano kilka mill. piaſtrow, które iuż miały z Montevideo do *Hiszpanii* odpływać. W Hawannie tak wielki był głod w mieſiącu Marcu, iż kommendant na prózbę mieszkańcow przymuszony był ogłosić tymczasowo port wolnym Jakoż wkrotce nawieźli tam Amerykanie podoſtatkiem maki i róznych zywności. „

W gazecie pod tytułem *Gazette de France* czytany naſtępuiący liſt z Hagi pod d. 18 Czerwca:

" Długo powątpiwaliśmy o możności bliskiego pokoiu; lecz ieżeli wierzyć można nadchodzącem z różnych ſtron donieſieniom szczęśliwe to zdarzenie nie ieſt dalekim. Od czasu zaprowadzenia nowey u nas konſtytucyi odbiera radpensyoniſta czasem dwa razy na dzień liſty z Francyi, i nie tai wcale, iż ma pewność, że negocyacye są na rozpoczęciu i pokoy zależy iedynie od skłonienia ſię do niego Anglii. Gdy niektórzy nasi kupcy rozmawiali z nim niedawno o zakazie prowadzenia wszelkiego handlu z Angliią, oświadczył, iż spodziewa ſię, że te surowe ale potrzebne środki na czas teraźnieyszy nie będą długo trwałemi, gdyż Imperator Jmc Roſſyyski i Król Jmc Pruski ugodzili ſię na podanie planu jeneralney pacyfikacyi, który zapewne Angliia przyymie; że pochlebia sobie, iż Król Jmc Angielski nie zechce odrzucić dobroczynnych propozycyy obu pośredniczych dworow zwłaszcza, ze Imperator Jmc wyraźnie o-

świadczył, iż ieżeli rząd angielski nie przystąpi szczerze i otwarcie do pokoiu pod warunkami dla obu woiuiących stron słusznemi i chwalebnemi, tedy zerwie wszelkie związki z dworem londyńskim. Zdanie to zdaie się potwierdzać pospiech Cesarza Jmć Francuzow w wydaniu paszportow dla P. Nowosilcowa na iego pokoiowe poselstwo. Okoliczność ta sprawiła w naszych prowincyach tak wielką radość, iakiey od dawna nie doznano.,,

Z Kadyxu d. 31. *Maia.*

Fregata i dwa brygi angielskie krążą w blisk ości od trzech dni. Okręt nasz liniiowy el Glorioso o 80 działach wyszedł na morze w przeszłą sobotę wieczorem, i ucierał się z powyżey rzeczonemi okrętami angielskiemi. Słyszeliśmy w nocy mocne strzelanie; z tem wszystkim wczoray były owe okręty na przeciw portu naszego, a okręt el Glorioso popłynął w zamierzoną drogę, ponieważ go dziś nie widać.

Z Sztokolmu d, 20. *Czerwca.*

Zwinięto iuż oboz szwedzki w Skanii, i woysko na stanowiska swoie powraca.

Król Jmć napisał nie dawno do rady w Colmar, pochwalaiąc postępowanie iey pod czas bytności Xiążąt Francuzkich.

Cena zboża tak w tuteyszey stolicy, iakoteż w całey Szwecyi, iest nadzwyczaynie mała, tak dalece, iż sprowadzone tu zboże sprzedawać się musi taniey, niżeli było kupione.

Z Londynu d. 28. *Czerwca.*

Do Liwerpoola zawinął okręt Elswort z Nowegojorku, skąd d. 1 Czerwca wypłynął. Do tego czasu nie miano tam żadney wiadomości o połączoney francuzko-hiszpańskiey flocie, co iest nowym dowodem, że nie popłynęła do zachodnich Indyy. Wspomniona flota wyszła d. 10 Kwietnia z Kadyxu, i podług wszelkiego podobieństwa wiedzianoby do 1go Czerwca o iey przybyciu do zachodnich Indyy w Nowymjorku. Domyślać się owszem należy, że do wschodnich Indyy popłynęła; ale czyli na naszą wyspę S. Heleny po drodze uderzy dla zabrania będących tam wschodnio-indyyskich okrętow, czas dopiero okaże. Wspomniona wyspa iest z resztą z iednego tylko mieysca dostępna, a to mieysce iest dobrze batteryami obwarowane. W drodze do Ceylonu i innych posiadłości wstąpi zapewne do przylądka Dobrey nadziei. Podług powieści kapitana powyższego okrętu z Nowegojorku miała nasza z Chin powracaiąca do Anglii kupiecka flota znaydować się d. 23 Kwietnia przy wyspie S. Heleny.

Podług listow od admira Cochrane z zachodnich Indyy, połączył się z eskadrą admirała Dacres, przez co pomnożyła się liczba będących pod iego rozkazami liniiowych okrętow do 10. Listy iego datowane są d. 17 Maia. Do tego czasu nie słyszano tam wcale o przybyciu drugiey francuzkiey floty do zachodnich Indyy.

Wczoray nadeszła tu wiadomość, że w Mexyku wybuchła insurekcya. Mieszkańcy tamteysi mieli sprzeciwić się wywozowi srebrnych kruszczow do Hiszpanii twierdząc, że wywożone skarby Anglikom się tylko dostaią. Rząd chciał na swoim postawić i przyszło do krwi rozlewu.

O Nelsonie nie mamy żadney wiadomości.

Gazety nasze zapewniaią, że admiralicya używa teraz do służby 923 zbroynych statkow. Admirał Russel popłynął znowu z Deal przed Texel.

Lordowie Spencer i St. Vincent słuchani także byli względem 100,000 f. szt. które dawniey z wydziału marynarki na pewne widoki były użyte. Ostatni powiedział, że wcale nie wie o tey summie, drugi, że dowody okazuią na co była obrocona.

Będący w Lizbonie nasz poseł lord Fitzgerald był pod czas ostatniey audyencyi Królowi przedstawiony.

Mungo Park sławny wędrownik po Afryce, przybył do Gorei, i puści się na drugą podróż wewnątrz Afryki.

Lord St. Vincent miał bydź listem królewskim do Windsoru w sobotę wezwany.

Alderman Combe ponowił wczoray dawny zwyczay londyńskich piwowarow, którzy częstowali raz do roku zaproszonych gości piwem i porterem. Xże Jorku z żoną i Xżę Kambrydgi znaydowali się między innemi na tym piwowarskim obiedzie. Przed każdem gościem postawiono podług dawnego zwyczaiu drewniany talerz z chlebem, i położono prosty noż i srebrne widelce. Obroz składał się z chmielowych workow, które były do stołu przybite. Większa częsc stołowych naczeń była drewniana. W wieczor dopiero dał P. Alderman wspaniałą ucztę.

P. Paul wniosł d. 25 w niższey izbie ażeby udzielono izbie niektóre papiery ściągaiące się do złożenia Naboba Oudy przez margr. Wellesleia. Po nieiakich pochwałach sprawiedliwości i zasług Wellesleia przez lorda Castlereagh przyięto wniosek.

P. Leycester: Gdy wyrok izby względem kryminalnego ścigania lorda Melwilla wprowadzony był tylko do izby iako dodatek do dawnieyszych względem niego wyrokow, nie miała zatem izba czasu rozważyć wszystkie przywiązane do niego trudności. Po doyrzalszym zastanowieniu się oświadczam więc, iż należy przenieść sąd parlamentowy nad powyższy sposob postępowania, ponieważ nayprzod zgodnieyszy iest z powagą izby i dostoynością obwinioney osoby, powtore wypadek iego będzie pewnieyszy. Po lordzie Hallifax nie było ieszcze podobnego zdarzenia, lecz duch konstytucyi angielskiey wymaga, aby par był przez rownych sobie sądzony, to iest przez parow. Nie mam co zarzucić królewskiemu sądowi, i chętniebym mu się poddał, gdyby szło o moy honor lub maiątek; ale cel sprawy często bywa dla formalności chybiony, gdyż w tym sądzie kończy się zazwyczay sprawa w 8 lub 10 godzinach, a w tak krótkim czasie nie można wszystkiego wysłuchać. Potrzeba i to ieszcze dodać, iż sędziowie mogą bydź na iedną stronę uprzedzonemi.

P. Windham naganiał, iż we 24 godzin nie żądano odmiany wyroku izby, i utrzymywał iż sposób postępowania kryminalnego zgodny iest z sprawiedliwością i powagą izby.

P. Pitt odpowiedział: Zacny mowca żali się, iż tak nierychło zachodzi żądanie zwrocenia kryminalnego wyroku; lecz nie upłynęły 3 posiedzenia, gdy już oto wnoszono, a poźniey wyraźnie żądano. Nie zaprzeczoną iest rzeczą, iż proponowany sąd lepiey odpowiada powadze izby i celom zupełney sprawiedliwości. Jestem także przekonany, że izba nie przyymie za zasadę, aby wszystkie występki względem kraiu odsełane były do sądu przysięgłych.

P. Whitbread oświadczył się przeciw sądowi parlamentowemu, na co mu jeneralny instygator odpowiedział.

P. Fox utrzymywał, iż nie doniesiono wcześnie izbie o ninieyszym wniosku, i aby na przyszłość zapobiedź podobnem zdrożnościom, powinien bydź dla tego samego odrzucony. Nadto mało znayduie się tu przytomnych członkow, aby na niego głosować. Pomiędzy lordami, którzy maią sądzić lorda Melwilla znayduie się do 80 członkow, którzy winni swoie wyniesienie P. Pittowi. Oświadczył się zatem przeciw wnioskowi.

Przystąpiono potem do głosowania, i

wniosek P. Leycestra większością 166 przeciw 143 głosow przyięty został.

Po skończonem głosowaniu żądał P. Fox zawieszenia tey sprawy do 14 dni, lecz nie przyięto.

D. 26 o godzinie 5 po południu udał się P. Whitbread z wielu członkami przed kraty wyższey izby i przeczytał, co następuie:

"Lordowie! W imieniu niższey izby połączonych królestw W. Brytanii i Irlandyi i stosownie do iey wyroku oddaiącego pod wasz sąd lorda Melwilla o wielkie wykroczenia i złe postępowanie, oskarżam go teraz w iey imieniu i z iey rozkazu o wielkie wykroczenia przeciw kraiowi i złe postępowanie. Rozkazano mi także donieść wam, że izba w przyzwoitym czasie ułoży i utwierdzi przeciw niemu punkta oskarżenia.,,

Powrociwszy z wyższey izby wniosł P. Whitbread, aby wyznaczona była kommissya do ułożenia punktow oskarżenia przeciw Melwillowi. Lord Temple proponował do tego P. Whitbreada. Zezwolono. P. Whitbread żądał, aby mu przydani byli: Fox, Grey, Sheridan, lord Petty, lord Markham. P. Gilles, lord Falkstone, PP. Raine, Lawrence, Creevey, Holland, Smith, Caleraft, Kinnaird, lord Porchester, lord Hamilton, PP. Wynne, Jekyl, Morris, lord Temple. Wszyscy bez trudności zostali przyięci.

Nie wiadomo ieszcze, czyli sprawa Melwilla odbywać się będzie w wyższey izbie samey, czyli też w Westminstrze.

Z Hanoweru d. 28. Czerwca.

Z rozkazu marszałka Bernadotte oznaymiła wykonawcza kommissya następuiący list do niey od niego pisany:

W głowney kwaterze Hanowerze d. 18 Czerwca 1805.

"Doniesienia, które odebrałem i którym dać powinienem wiarę, oznaymuią mi, że rząd angielski upoważnił wiele officyerow byłwszey hanowerskiey armii do trudnienia się zakazanym werbunkiem. Przepisane są różne drogi dla uwiedzionego ludu i wymienieni są włościanie, którzy im drogę pokażą. Mam sobie więc za powinność donieść wam o tem, Mci Panowie, abyście uwiadomili mieszkańcow Elektorstwa, a mianowicie hanowerskich officyerow, podofficyerow i żołnierzy, iż nayściśleyszy będzie dozor dla schwytania wszystkich osób o werbunek podeyrzanych. Muszę wam także ieszcze oznaymić, iż wyznaczone są kommissye dla sądzenia natychmiast woyskowym sposobem werbownikow, którzy podług naszych ustaw śmiercią bywaią karani.

Zdaie mi się, iż agenci angielskiego rządu nie potrafią dopełnić swoich zleceń bez pomocy znakomitych w kraiu osób, a osobliwie urzędnikow i magistratowych osób, uznałem przeto za słuszne postanowić przeciw nim następuiące kary: Każdy urzędnik lub przełożony mieyscowy, któryby cierpiał w swoim obrębie cudzoziemcow lub inne osoby uwodzące lub werbuiące żołnierzy, ma bydź natychmiast aresztowany, uwięziony i z kraiu wyprowadzony. Każdy mieszkaniec elektorstwa Hanowerskiego, iakiegokolwiek bądź iest stanu, któryby w prost lub ubocznie wpływał do werbunku, ma bydź przez kommissyą woyskową podług ustaw francuzkich ukarany.

Zalecam wam, Mci Panowie, abyście ten moy list wszystkim zwierzchnościom udzielili, aby go do powszechney tych wszystkich, których się dotyczyć może, podali wiadomości. Srodek ten okaże wam, iż pragnę raczey zapobiegać złemu, niżeli go karać.

J. Bernadotte.

Xżę panuiący i Xżę Ernest Mecklen-

burg-Strelitz przyiechali przez Brunświk do Pirmontu.

Z Nowegojorku d. 20. *Maia.*

Fregata Adams popłynęła ztąd z wielu armatnemi łodziami na środziemne morze.

D. 26 Kwietnia został amerykański konsul P. Gray w Hawannie z rozkazu hiszpańskiego intendenta aresztowany i do więzienia zaprowadzony. Papiery iego były zapieczętowane. Zarzucaią mu niektóre zdrożności w sprawach handlowych, został iednak na rozkaz rządcy hiszpańskiego uwolniony, który mocno naganił postępek intendenta. Dany był potem dla niego wielki obiad, na którym znaydowało się 60 Amerykanow.

D. 12 Maia wyiechał z Bostonu P. Bowdoin, mianowany nowym posłem w Madrycie. P. Suliwan poiechał z nim iako sekretarz.

Półkownik Tussard iest mianowany francuzkim konsulem w Nowym Orleanie.

Z Hagi d. 2. *Lipca.*

Oboz przy Zeyst przeniesiony zostanie do północney Hollandyi, a mianowicie do Helder, gdzie iuż się znayduie jenerał Marmont, nasz jenerał Dumonceau, admirał de Winter i minister woienny Pymann. Wszystka artylerya przeznaczona do obozu pod Zeyst obraca się do północney Hollandyi,

Sekretarz tuteyszego poselstwa rossyyskiego P. Hochberg iedzie w tymże zaszczycie do Madrytu.

Xżę Wirtemberski przybyły do naszey Rzpltey, poiechał ztąd do Amsterdamu.

Nasza armiia składać się na dał będzie z 1972 iazdy, i 18,057 piechoty, którey żołd wynosi rocznie 4 mill. 51,401 zł. holl.

Oznaymiono iuż proiekt względem podatkow na niedobor 54 mill. w skarbie.

Hrabia Bentheim Steinfurth przyiechał do naszego miasta.

Na mieyscu barona Lehndorffa znayduie się tu sekretarzem pruskiego poselstwa P. Schultz.

Monitor donosi pod artykułem z Hagi, iż ięzyk francuzki tak dalece rozszerzył się w naszey Rzpltey, że w krótce kraiowy ustąpić mu będzie musiał. Dziwić się potrzeba iak hollenderski korrespondent mógł taki fałsz donosić w tym czasie, kiedy nasz bogaty i piękny ięzyk coraz więcey iest doskonalony i poprawiany, i kiedy na rozszerzęnie iego nie oszczędzaią żadney pracy. Wiadomo, iż od 9 lat ustanowiona iest w szkole główney laydeńskiey katedra hollenderskiego ięzyka i wymowy, że procz tego znayduie się w kraiu wiele towarzystw pracuiących nad wydoskonaleniem naszego ięzyka. Rząd oświadczył się także nie dawno, iż pragnie, aby nasz ięzyk doszedł do naywiększey doskonałości; nie ma więc obawy ażeby miał zaginąć. Język francuzki używany iest tylko u nas w dyplomatycznych sprawach.

Z Genui d. 13. *Czerwca.*

Pokazała się była na przeciw zachodniey części kraiu naszego flota z 50 okrętow i statkow złożona, którą poczytuiemy za angielską, Oddaliła się w krótce i obrociła się ku wschodowi. Powszechnym iest mniemaniem, że ta flota iest taż sama, która wypłynęła z portow angielskich z 5 lub 6 tysiącami woyska lądowego pod zasłoną dwoch okrętow, a która wstąpiła do Lizbony na początku Maia, i w krótce oddalić się ztamtąd musiała.

Zawinęło tu kilkanaście okrętow francuzkich z drzewem, z którego budowane będą okręty na naszych warsztatach.

DODATEK

DO N.ro 57.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 17. Lipca 1805.

Dokończenie wypisu podroży do Ameryki i Kanady.

"Indyanie, których mowa od Syouzow pochodzi, świszczą wymawiaiąc. W dyalekcie Huronow naywięcey tonow garłowych panuie. Pokolenia, które się ięzykiem Algonkinow tłómaczą, słodką i przyiemną maią wymowę. Takie iest powszechne mniemanie, lecz ia żadney znaczney różnicy dostrzedz nie mogłem. Wszyscy prawie dzicy ludzie iednakowo zdawali się wymawiać. Postrzegłem, że mężczyzni zawsze się zacinali w mowieniu. Zdawało się iakoby trudność iakąś mieli w wybieraniu tonow, tak właśnie iak osoby doznaiące ciężkości na piersiach Kobiety przeciwnie mowią z łatwością i bardzo przyiemnie. Jezyk ich tak miły iest dla ucha, iak włoski. Wszystkie prawie bez różnicy maia organ nadspodziewanie melodyyny i muzykalny, a sposob śmiania się tak słodki i przyiemny, iak trudno sobie wystawić. Często zdarzyło mi się całe przepędzac godziny na słuchaniu ich rozmow, a lubo nie rozumieiąc w cale ięzyka, nie mogłem się iednak nasycić roskoszą, iaką we mnie piekny dźwięk ich głosow wzbudzał.„

"Tak mężczyźni, iak kobiety, mowią z naywiększą obfitością, i nigdy nie zdaią się szukac wyrazow. Muzyka ich iest niezgrabna, bez gustu i odmian. Sławna ich pieśń woienna iest tylko nikczemnem recytatywem. Zawsze tańczą śpiewaiąc. Kiedy z pieniami daie się słyszeć piszczałka i beben, na ten czas opodal stoiący nie źle się może zabawić.„

P. Weld umieszcza potem krótki opis nadzwyczayney podroży, odprawioney przez iednego prywatnego człowieka z Montreal, którey szczegóły zapewne z czasem ogłoszone zostaną.

"Pewny obywatel z Montreal maiący znaczny wpływ do kompanii handluiącey futrami, przedarł się lądem aż do morza spokoynego. Dziennik tey podroży pełen iest nayinteressownieyszych szczegółow. Ze długo wydany nie został, przypisac to potrzeba intrydze pewnego zaufanego u dworu lorda: teraz już wyszedł na widok publiczny.„

"Pan Makenzie pierwszy raz puszczaiąc się na przebycie lądu, wyruszył na początku wiosny z nayodlegleyszego stanowiska kompanii, w towarzystwie kilku dobranych ludzi: przepływaiąc czołnem z rzeki na rzekę, tyle kraiu przebył, iak nigdy żaden z białych. Dostał się nakoniec do wielkiey rzeki, i puścił się nią dla zmiarkowania iey biegu. Przez długi czas mniemał Pan Makenzie, że się znayduie na iedney z tych rzek, których szukał, to iest na iedney z wpadaiących do morza spokoynego. Lecz po kilku tygodniach żeglugi stracił powziętą nadzieię: rzeka brała kierunek ku północy, z czego przekonał się, że była iedną z tych, co do Oceanu Antarktycznego wpływaią.„

Pan Makenzie wraz z swoim ekwipażem w nayprzykrzeyszem znaydował się położeniu. Zima się zbliżała, a przestrzeń kraiu do przebycia na powrot była niezmierna. Gdyby ich w tem cofaniu się zaskoczyła zima, nie mieli żadney nadziei utrzymać się wśrod pustyń pod tak wysoką szerokością ieograficzną. Gdyby chcieli na mieyscu pozostać, trzebaby się im było bardzo śpieszyć ze stawianiem do-

mow, i opatrzeniem się w żywność przez polowanie i rybołowstwo na tak ostrą porę roku. Pan Makenzie zdał się na wolą swych towarzyszow, wystawiwszy im szczerze ich położenie. Wszyscy się oświadczyli za powrotem. Jakoż wytrzymawszy niezmierne trudy i niepodobne do wiary pokonawszy przeszkody, przybyli szczęśliwie na toż samo mieysce, skąd się w podroż puścili. „

Drugą wyprawę uczynił Pan Makenzie trzy lata temu. Z tegoż samego co pierwey stanowiska podroż rozpoczął, ale daleko lepiey opatrzony w to wszystko, co pod czas przeszłey wędrowki potrzebnem bydź dla siebie osądził. Miał narzędzia gwiazdarskie i zegar sprowadzony z Londynu. Cokolwiek odmiennieyszą niż pierwey puścił się drogą. Widział w cale nowe dla białych narody, i w wielkiem wśród nich zostawał niebezpieczeństwie. Dowiedział się nakoniec o pasmie gór, za ktoremi wszystkie rzeki do zachodu zmierzaią. Wziął przewodnikow mieyscowych. Wdarł się na wskazane góry, i sam się przekonał, że rzeki z nich wypływaiące dążą ku zachodowi. Puścił się iedną z nich, i przybył do Ooeann spokoynego nie bardzo daleko od Nootki.

Nieszczęściem okręt angielski, który był przybył na zwiedzenie tamtych okolic, kilką tygodniami wprzody się oddalił. Niezmiernie ta wiadomość zmartwiła Pana Makenzie. Widział się bowiem bydź przymuszonym tąż samą nazad wracać drogą, i na też same, ktorych się uchronił, niebezpieczeństwa narazać. Jakoż po krotkiem zabawieniu się przy Nootka, odważył się na nowo lądem przedzierać, i tak był szczęśliwy, że w zupełnem zdrowiu powrocił do iednego ze stanowisk kompanii. Gdym był w Montreal, nie zastałem Pana Makenzie, i nie miałem potem okoliczności widzenia się z nim. To com o iego dwoch wyprawach namienił, dowiedziałem się od współtowarzyszow iego podroży. „

Z wyimkow któreśmy z dzieła P. Weld zrobili, każdy łatwo wnieść może, iż iest interesowne i pełne ważnych wiadomości względem stanow ziednoczonych Ameryki; zdaie się iednak, iż pewne przykrości, których autor, ile Anglik, osobiście doznał w tym kraiu, zostaiącym w porożnieniu na ten czas z Anglią, miały nieco wpływu do zdań iego o rzeczach i ludziach.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 16. Lipca 1805.

Korzec Pszenicy	- - zł. pol.	68	do	76.
— Zyta	- - - - — —	63	—	72.
— Jęczmienia	- - - — —	54	—	60.
— Owsa	- - - - — —	3?	—	38.
— Grochu	- - - - — —	64	—	72.
— Kaszy iaglaney	- - — —	84	—	96.

W Wiedniu d. 6. Lipca.

Meca wynosząca pół korca naszego:

— Pszenicy	- - - zł. pol.	40	do	54.
— Zyta	- - - - — —	30	—	48.
— Jęczmienia	- - - — —	29	—	38.
— Owsa	- - - - — —	18	—	24.

W Brynie d. 5. Lipca.

Meca Pszenicy	- - - zł. pol.	45	do	56.
— Zyta	- - - - — —	40	—	51.
— Jęczmienia	- - - — —	36	—	36.
— Owsa	- - - - — —	20	—	24.
— Prosa	- - - - — —	36	—	49

W Gdańsku d. 22. Czeruca.

Szefel czyli pół korca naszego w złocie hollend. (Na łaszt wchodzi 60 szeflow)

— Pszenica	- - zł. pol.	20	do	24.
— Zyto	- - - — —	11	—	12½.
— Jęczmień	- - — —	10	—	11.
— Owies	- - — —	6	—	8½

DONIESIENIA.

Gdy dnia 29 Lipca t. r. w magistratualney Krasnostawskiey kancellaryi następuiące dochody licytowane będą, to iest.

1) Mieyska wudki propinacya cena fiskalna. . 1340 zł ryń.
2) Wyszynk piwa i miodu cena fiskalna . . 381 zł. ryń.
3) Targowe i postoyne cena fiskalna . . . 260 zł. ryń.

Które to dochody na rok ieden od 1go 9bra 1805 aż do ostatniego 8bra 1806, zadzierżawione zostaną, przeto tym końcem do powszechney wiadomości podaie się, aby życzący sobie zaopatrzeniem się 10 części pretium fisci, które przed licytacyą złożone bydź maią, w wyznaczonym dniu w Krasnostawskiey mieyskiey kancellaryi znaydował się.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszem wiadomo czyni: iż kamienica P. Antoniego Ferdynanda Ziebrowskiego w Krakowie pod Nrem 253 w ulicy Gołębiey stoiąca zł. ryń. 8817 sądownie oszacowana na żądanie Izaaka Milkuschitza na zaspokoienie summy

zł. pol. 6,826 gr. 15, dnia 16 Sierpnia b. r. o godzinie 3 po południu tu w sądzie przez publiczną licytacyą sprzedaną zostanie z następnemi kondycyami.

1) Każden chęc kupna maiący 10tą część ceny szacunkowey w zakład przy licytacyi złożyc.

2) Resztuiącą z licytacyi wypadłą cenę przyszły nabywca w 14 dniach do tuteyszego depozytu złożyć powinien będzie.

Wszyscy zatym chęc kupienia maiący uwiadomiaią się, ażeby w czasie mieyscu wyżey oznaczonym, stawili się.

Wierzyciele zaś prawo zastawu nań maiący napominaią się, ażeby nieoczekuiąc osobnych powołań, praw swych pilnowali, gdyż na tych, którzy przy licytacyi się niezgłoszą, żaden więcey wzgląd co do ceny zalicytowaney kamienicy miany nie będzie, ale swego zaspokoienia z innego dłużnika funduszu poszukiwac powinni będą.

Gollmayer.
Krzyżanowski.
Kozłowski.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 29. Maia 1805.
Maiewski.

Ninieyszym do powszechney wiadomości podaie się, iż na dniu 5 Sierpnia 1805 o godzinie 9 z rana na ratuszu mieyskim Urzędowskim, tamteysza propinacya gorzałczana z pierwszym wywołaniem ceny fiskalney 908 Zł. ryn. 30 kr. przez Licytacyą w arędę puszczona będzie, azaczym kompetenci życzący sobie takowey arędy nabydź, maią się na wzwyż wyrażonym mieyscu i terminie z zaopatrzeniem 10 procentowego wadium znaydować, i tamteyszey kommissyi, z C. K. Urzędu Cyrkularnego delegowany zameldować,

Ponieważ w terminach na d. 19 Lutego i 21 Maia b. r. rozpisanych na licytacya częśc dobr Altszollersdorf w Morawie cyrkule Znaymskim do funduszu edukacyynego należącey żaden kupiec nie stanął; przeto na licytacyą teyże części trzeci termin na 20 Sierpnia b. r. wyznaczony został. Co się każdemu do wiadomości podaie. Dan we Lwowie 20 Czerwca 1805

Z strony C. K. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego Galicyi Zachodniey wszystkim, którzy do dziedzictwa zgłaszać się prawo miec sądzą, ninieyszym Edyktem do wiadomości podaie się: iż Pan Jozef Kochański kondycyi szlacheckiey tu w Krakowie dnia 9. Lipca 1803go umarł. i substancyą, która się w ninieyszym C. K. Sądzie pertraktuie, zostawił. Gdy zaś Sukcessorowie do tegoż po rzeczonym zmarłym zostawionego dziedzictwa zgłaszać się mogący, ninieyszemu C. K. Sądowi nie są wiadomi, i mieysce ich pomieszkania znane nie iest; przeto na prozbę ustanowionego tegoż pozostałego dziedzictwa kuratora adwokata Walentego Osławskiego, na mocy rozdziału 18. Części II. Praw Cywil. onymże ninieyszemi zaleca się aby naydaley w przeciągu 3 lat i 18 niedziel deklaracyą swoią względem przyięcia lub nieprzyięcia tegoż dziedzictwa tym pewniey do ninieyszego C. K. Sądu podali, ile w razie przeciwnym toż dziedzictwo C. K. Fiskusowi przysądzone będzie.

Dan w Krakowie dnie 29 Maia 1804.

Jakob Kulczycki.
Münch.
W. Lichocki.

Z Rady Ces. Król. sądow szlacheckich Krakowskich Galicyi zachodniey.
Beck.

Małgorzata z oyca Staniszowska z męża Targowska, rodem z Krakowa, maiąca około lat 40, wzrostu miernego, włosow i oczow czarnych, nie mieszkaiąca z mężem od 9 lat, a iak o niey wcale nie słyszy, ani się dowiedzieć może kończy się 6 lat. Uprasza przeto osierociały mąż, ieżeliby kto o niey słyszał lub wiedział gdzie się znayduie, lub może z tego świata zeszła, aby przez miłość bliźniego doniosł o tem do kantoru Gazety Krakowskiey.

Na dniu 18 Julii t. r. odprawiac się będzie w urzędzie cyrkularnym Krakowskim następuiąca licytacya dzierżaw.

1) Część w Przegorzałach do Dziekanii WW. SS. w Krakowie należąca i dziesięciny do teyże Dziekanii należące: iako to z Przegorzał, z Bielan, z Czech i z Słupowa.

2) Dziesięcina dworska i chłopska z Buku do Gołczy należąca.
3) detto detto z Proszowic do tamteyszego kościoła należąca.
4) detto Chłopska z Kielkicy wsi)
5) detto detto z Buku) do Probostwa WW. SS.
6) detto detto z Białego kościoła)
7) detto Dworska z Słoniowic do Panny Maryi w Krakowie.
8) detto Chłopska z Bibic.
9) detto detto z Wyciąż
10) detto detto z Krzezowki.
11) detto z Szarbi i Gliwca.

Licytować chcący maią się na dniu wspomnionym o godzinie 9 rano w kancellaryi cyrkularney znaydować, napominaią się oraz Dominia i Gromady przez swoie Dominia, aby pod czas licytacyi swego prawa pierwszeństwa pilnowały inaczey obcy do wytyczy przypuszczonym będzie.

Dnia 20 Lipca t. r. odprawiać się bedzie licytacya arędy domu w Krakowie pod Nrm. 211 stoiącego, dawniey do Probostwa WW. SS. należącego i domu pod Nrm. 220 w Krakowie dawniiey do Dziekanii WW. SS. należącego na lat 3 od 24 Julii 1805 do tegoż czasu 1808 roku. — Pretium fisci 1szego iest 150 Zł. ryń, drugiego 240 Zł. ryń. — Licytować chcący maią się na wspomnionym terminie godzinie 9 w kancelaryi znaydować. Także na dniu 18 licytowane będą dziesięciny z Bielan, Przegorzał, Czech i Słupowa.

Do ogólney podaie się wiadomości, że na dniu 24 Lipca r. b. z rana o godzinie 9 na Ratuszu w Kaźmierzu dolnym Cyrkułu Lubelskiego następuiące mieyskie dochody naywięcey daiącemu zaarędowane zostaną, których pretium fisci takowe, iako to:

a. Piwa, miodu i gorzałczaney propinacyi dochodow pretium fisci na rok 1.	5880 Zł. r.	15 kr.
b. Londacyynych dochodow pretium fisci na lat 3	620 — —	20 —
c. Mostowego i pastwiska czynszu pretium fisci na lat 3	1133 — —	— —
d. Propinacya na wino na lat 3	37 — —	— —

Zaczyna się aręda od 1 Listopada t. r. a kończy się propinacyyna z końcem Października 1806, innych zaś dochodow z końcem Października 1808.

Kto tedy życzy sobie rzeczone dochody zaarędować ma się 10 procentowym Vadio zaopatrzyc i w Ces. Król. kommissyi Kaźmierzu dolnym zameldować oraz oświadczyć czyli on na siebie lub na cudze imie licytuie, gdyż w tym przypadku plenipotencyą ligitymować się należy.

Tu w Krakowie iest ogrod dobrze urządzony, 1631 sążni kwadratowych gruntu naylepszego i nayurodzaynieyszego obeymuiący, każdego czasu do sprzedania; ten ma Glorietę z czterema kanapami drzewkami trześniowemi obsadzoną, i altankę z meublami opatrzoną, tudzież inspekt z 8mia oknami, dla mellonow i wczesnych zielenin.

W tym ogrodzie znayduie się około 600 naylepszych zagranicznych drzew owocowych, tak wysokich iako i w szpaler obcinanych, naywybornieyszy owoc rodzących; iako to: Brzoskwinie, morele, iabłka, gruszki, mirabelle, raineclede, śliwy węgierskie, figi, tereśnie, wiśnie hiszpańskie, wina bardzo wiele i wybornych szczepow.

Brzoskwin iest 27 drzewek szpalerowych, 13 gatunkow w sobie zawieraiących — Gruszek 68 drzew w 16 gatunkach, a iabłoni 105 drzew, te składaią się z 8 gatunkow, i są po części wysokie, po części szpalerowe drzewka. Te wszystkie drzewa i szczepki wina rodzą co rok obficie owoc, ponieważ ogrod ten od wiatru północnego iest zasłoniony.

Nadto bardzo piękny poiazd, czyli Coupé angielski prawie całkiem nowy; wiele meublow z drzewa machoniowego, kanap, krzeseł z poręczami, i innych krzesełek z trzciny, na dworek wieyski przysposobionych, łożka, lustra, zwierciadła i zegary stołowe. O tym wszystkim można się dowiedzieć w rynku pod Nrm. 338 w domu Mileskiego dawniey Lipnickich.